

Слађана Живковић, Надежда Стојковић
*Висока техничка школа, Грађевинско-архитекционски факултет, Ниш /
Електронски факултет, Ниш*

САЈБЕРСПЕЈС - ЗАВИСНОСТ ИЛИ НЕ

У раду се разматра улога и значај компјутера и Интернета међу младом популацијом, сврха употребе виртуелне мреже, време проведено у сајберпростору, као и зависност од Интернета. За потребе овог истраживања коришћена је анкета, а на основу добијених резултата дошло се до значајних закључака. Резултати истраживања су статистички обрађени и приказани кроз табеле, а затим је презентована дискусија о правцима даљих истраживања која би се тичала психологије, социологије и социолоингвистике. Указује се на потребу мултидисциплинарног приступа у обради овог феномена.

Кључне речи: компјутер, Интернет зависност, истраживање, анкета

*'Cyberspace is poetry inhabited, and to navigate through
it is to become a leaf on the wind of a dream'*
Markos Novak - 'Liquid Architectures in Cyberspace' 1991.

Увод - О савременим технологијама

Под савременим технологијама подразумева се облик технологије који омогућава доступност информацијама и комуникацију на даљину, као и брзу размену података и порука. Права револуција у овој области је уследила крајем осамдесетих година двадесетог века увођењем глобалне компјутерске мреже - Интернета, који је постао један од најдоступнијих медија, и који представља најфреквентније коришћену технологију данашњице. Интернет је значајно револуционарно откриће, изузетно динамично подручје¹ и чињеница је да последњих година сајберсвет доминира нашим животима. То је интерактивни простор који не представља само технолошку, већ и друштвену револуцију.

Хауард Рејнолдс², један од најзначајних теоретичара Интернета, говори о дигиталној револуцији, констатује да је Интернет савремени медиј за комуникацију који спаја људе на један нов начин. Број корисника Интернета стално расте. Неки ову глобалну компјутерску мрежу сматрају извором забаве, други се служе њоме у оквиру својих професија, неки

1 Crystal, David, *Language and the Internet*, Cambridge, Cambridge University Press, 2001, 37.

2 Rheingold, Howard, *The Virtual Community*, www.rheingold.com/vc/book/

ради стицања нових знања и успостављања контаката са другим људима широм света. Интернет је интересантан, нарочито међу младом популацијом. Млада популација одраста уз виртуелни свет, чије је присуство данас неминовно.

С обзиром на велики утицај који Интернет има на савремени живот, врше се различита истраживања у вези са временом проведеним на мрежи, те се тако све више говори о Интернет зависности, као озбиљном лингвистичко-социо-психолошком проблему данашњице. Међутим, код нас се још увек не поклања довољна пажња том проблему. Намера аутора је да овим радом подстакну све заинтересоване за ову област, на проучавање Интернет зависности као једног од најактуелнијих проблема у свету данас.

Циљ истраживања

Идеја за покретање истраживања о Интернет зависности проистекла је из потребе да се покаже да је та зависност реалност, да је присутна у свакодневном животу, и да представља озбиљан проблем, нарочито међу младом популацијом. Зато је циљ овог истраживања да се утврди улога и значај компјутерске и Интернет технологије међу младом популацијом, учесталост и сврха употребе дигиталне мреже, као и постојање/непостојање зависности од Интернета. У овом истраживању проблему се приступило са лингвистичко-социо-психолошког аспекта.

Узорак истраживања

Истраживање је спроведено на Грађевинско-архитектонском факултету у Нишу, на узорку од 315 студената. Анкетирани су студенти свих година и свих студијских група, узраста од 18-23 године. То је управо она група младих људи која је одрасла уз компјутере. Прикупљање података спроведено је у зимском семестру октобра 2011. године, а подаци добијени анкетирањем коришћени су искључиво у научне сврхе.

Коришћена техника за прикупљање података

Истраживање је спроведено методом анкетирања. Подаци су обрађени статистички, а добијени резултати истраживања су приказани табеларно. Анкета се састојала из 2 дела. Први део је садржао питања везана за употребу савремене технологије и начине коришћења, док се други део односио на различите аспекте онлајн понашања. Студенти су, поред понуђених могућности могли да дају и своје мишљење и коментаре на постављена питања.

НАПОМЕНА: Треба свакако напоменути да није могуће извести комплетно лингвистичко-социо-психолошко истраживање проблема, пре него што се јасно и прецизно не дефинише сам појам Интернет зависности. Добијени резултати анкетирања нису довољни да се испита

постављени проблем, али могу бити информативни, и могу се узети као показатељ неких основних трендова у понашању младе популације у сајберпростору.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Социо-демографски подаци:

Занимање: студент

Узраст: 18-23 године

Година студија: I-IV

Пол: мушки/женски

Порекло-место становања: јужна и југоисточна Србија

1. Да ли поседујете компјутер?

Табела 1. Поседовање компјутера

одговор	број студената	процент
да	289	88,6%
не	26	11,4%

Прво од чега смо кренули приликом истраживања било је утврђивање броја анкетираних студената који поседује компјутер. Увидом у табеларни приказ добијених резултата (табела 1.) можемо закључити да је висок проценат оних студената који имају компјутер у својим домовима, чак 88.6%, док мали број њих, свега 11.4% не поседује компјутер, а разлог је, пре свега, недостатак финансијских средстава за куповину рачунара.

2. Да ли користите Интернет?

Табела 2. Коришћење Интернета

одговор	број студената	процент
да	315	100%
не	0	0%

Овим смо желели да установимо у ком степену студенти користе виртуелну мрежу, и очекивали смо да ће извесан број анкетираних студената дати негативан одговор. Међутим, увидом у резултате из табеле 2. дошли смо до изненађујућег податка да сви анкетирани студенти, њих 315, користе савремени вид комуникације.

Када је у питању коришћење глобалне компјутерске мреже, сасвим је јасно да студенти показују велико интересовање. Опште је познато да познавање рада на компјутеру и коришћење Интернета представљају информатичку писменост.

3. С којих места приступате Интернету?

Табела 3. Могућности онлајн приступа са различитих локација

одговор	број студената	процент
од куће	228	72.4%

са факултета	14	4.4%
из сајбер-кафеа	36	11.4%
од пријатеља	30	9.5%
друго	7	2.3%

Анализом резултата из табеле 3. утврђено је да највећи проценат студената користи Интернет у свом дому, укупно 228 испитаних студената, или 72.4%, што представља предност, јер пружа приватнију и опуштенију атмосферу. Студенти који немају приступ виртуелном свету од куће одлазе на друга места како би се повезали на мрежу. Статистичком обрадом података дошли смо до резултата да је далеко мањи проценат оних студената који користе Интернет са других локација.

4. Који медиј највише користите за прикупљање потребних информација?

Табела 4. Однос према електронским и штампаним медијима

одговор	број студената	процент
Интернет	151	47.9%
телевизија	107	33.9%
радио	5	1.6%
штампа	52	16.6%

С обзиром на то да је данашња генерација младих превише изложена утицају електронских медија, очекивано је да ће највећи број студената одговорити да је Интернет најважнији медиј за добијање информација. На основу изнетих података из табеле 4. можемо закључити да Интернет полако потискује традиционалне медије. Укупан број анкетираних студената који користе виртуелну мрежу за добијање информација је 151, што је процентуално 47.9%. На другом месту је телевизија, која, како студенти коментаришу, не пружа у сваком тренутку атрактиван програм, уосталом, телевизијски програм може да се прати преко Интернета. Треће место припада штампи, и то се читају, углавном, забавне рубрике. Најмање популаран је радио кога користи 1.6% анкетираних студената. Радио је, како студенти наводе, застарели медиј који се врло ретко слуша.

Дејвид Кристал³ говори о будућности Интернета, и тврди да је Интернет толико моћан да ће оставити знатно већи утицај него ранија достигнућа, телевизија, радио, штампа.

5. У које сврхе најчешће користите Интернет?

Табела 5. Сврха коришћења Интернета

одговор	број студената	процент
за забаву	120	38.1%

3 Crystal, David, *Language and the Internet*, Cambridge, Cambridge University Press, 2001, 138.

за едукацију	40	12.7%
за информисање	48	15.2%
за комуникацију	95	30.2%
друго	12	3.8%

Према подацима из табеле 5. констатујемо да је Интернет, пре свега, медиј који пружа различите забавне садржаје. Највећи број студената, њих 120, што је процентуално 38.1%, одговорило је да користи Интернет у забавне сврхе. Након тога следи онлајн комуникација. Виртуелна мрежа пружа могућност комуникације у реалном времену са особама које се налазе на различитим крајевима света. Техника је толико напредовала да је могуће остварити аудио и видео контакт, што значи, можемо разговарати, и у исто време гледати особу са којом разговарамо. Кристал⁴ заузима позитиван став према онлајн комуникацији, за коју каже да је посебна врста интеракције, и назива је трећим медијумом (пored говорног и писаног). Студенти тврде да је већа слобода у комуникацији путем виртуелне мреже у односу на реалну комуникацију.

Након онлајн комуникације следи информисање о различитим темама, пре свега оним које су младој популацији занимљиве. Статистика показује да мали број анкетираних студената користи Интернет за едукацију, свега 12.7%. Међутим, сведоци смо да се сваким даном повећава интересовање за коришћење Интернета у едукативне сврхе, студенти користе дигиталну технологију за израду презентација, семинара, дипломских радова и слично.

6. Која врста садржаја на Интернету вас највише занима?

Табела 6. Приказ садржаја који се претражују на Интернету

одговор	број студената	процент
игрице	52	16.5%
музика	47	14.9%
филмови	34	10.8%
е-пошта	73	23.2%
четовање	31	9.8%
читање новина	23	7.3%
огласи	30	9.5%
куповина	6	1.9%
игре на срећу	7	2.2%
друго	12	3.9%

Дејвид Кристал⁵ користи појам нет говора (netspeak) као посебне врсте интеракције, која служи да опише различите форме (варијетете) јези-

4 Ibid, 48

5 Crystal, David, *Language and the Internet*, Cambridge, Cambridge University Press, 2001, 139.

ка на Интернету. Он наводи 4 различита варијетета нет говора: пре свега, електронску пошту, затим чет групе, виртуелни свет и web.

Судећи по изнетим подацима из табеле 6, електронска пошта је убедљиво најчешћи облик активности на Интернету. Следи играње разних врста онлајн игрица, а након тога, музика и филмови који су сада расположиви и у дигиталној форми. Четовање је такође једна од заступљених активности, и као што можемо приметити око 10% студената користи наведени облик активности. Из наведене табеле може се уочити да се остали садржаји јављају у далеко мањем проценту, испод 10%.

7. Колико дуго користите Интернет?

Табела 7. Временски период коришћења виртуелне мреже

одговор	број студената	процент
преко 10 година	3	0.9%
од 8-10 год.	16	5.1%
од 5 -8 год.	102	32.4%
од 3-5 год.	159	50.5%
од 1-3 год.	35	11.1%
мање од 1 год.	0	0%

Када је у питању временски период коришћења Интернета, резултати обраде података из табеле 7. показују да је највећи проценат оних студената, око 50%, који користе глобалну мрежу већ дужи период, 3-5 година. То је сасвим довољан период да се стекне потребно знање, као и вештине за сналажење у сајберпростору. Изнели смо само најважније податке, с обзиром на то да се из табеле могу прочитати сви остали подаци.

8. Да ли свакодневно користите Интернет?

Табела 8. Свакодневни онлајн приступ

одговор	број студената	процент
да	289	91.7%
не	26	8.3%

Као што можемо приметити из табеле 8, анкетирани студенти у високом проценту свакодневно користе компјутерску мрежу, чак 91.7 %. Мали је број оних који, из неког разлога, не користе Интернет свакодневно. Разлози могу бити различити: појединци немају онлајн приступ, немају времена због обавеза на факултету, не станују у месту где студирају.

9. Колико сати дневно проводите на Интернету?

Табела 9. Време које се дневно проведе у сајберпростору

одговор	број студената	процент
1 сат	74	23.5%
2 - 3 сата	88	27.9%
4 - 5 сати	107	33.9%

6 -7 сати	17	5.4%
8 – 9 сати	2	0.6%
10 сати	1	0.3%
не користим сваког дана	26	8.4%

Следеће што смо желели да проверимо је време проведено на мрежи у току дана. У вези с тим, бројне су студије у западним земљама, које се баве анализом и истраживањем времена утрошеног у сајберпростору. У тим истраживањима се наводи да је Интернет зависник особа која је у виртуелном простору 6 сати дневно и више.

На основу резултата наведених у табели 9. можемо закључити да се на Интернету проводи доста времена, упркос обавезама на факултету. Њих 107, или процентуално 33.9% одговорило је да проводи 4-5 сати дневно онлајн.

10. Да ли Интернет користите када желите да побегнете од неких проблема?

Табела 10. Психо-социјални проблем

одговор	број студената	процент
да	23	8.3%
не	242	75.8%
понекад	50	15.9%

Судећи по одговорима студената можемо констатовати да је незнатан број оних који се прикључују на мрежу бежећи од проблема, а њих је свега 8.3%. Пажљивом анализом може се уочити да је највећи број оних који, како кажу, немају разлога да беже од проблема, њих 242, или процентуално 75.8%, док је 15.9% анкетираних студената одговорило да то чини понекад. Бекством од друштвене реалности, појединци траже спас у виртуелном свету. Решење овог, као и сличних проблема је, пре свега, у ограничењу времена коришћења виртуелне мреже.

11. Да ли занемарујете редовне обавезе због Интернета?

Табела 11. Однос између реалног и виртуелног света

одговор	број студената	процент
стално	27	8.5%
често	11	3.5%
повремено	38	12.1%
ретко	235	74.6%
не	4	1.3%

Нека истраживања су показала да код студената који проводе више времена на мрежи може доћи до смањених друштвених контаката, поремећаја сна, депресије, агресивности, а самим тим и слабијих резултата на факултету. То може постати озбиљан проблем.

12. Да ли вам се често деси да изгубите осећај за време док претражујете по Интернету?

Табела 12. Самоконтрола коришћења Интернета

одговор	број студената	процент
да	36	11.4%
не	234	74.3%
повремено	45	14.3%

Охрабрујући су подаци из табеле 12. који показују да код великог броја анкетираних студената постоји контрола употребе виртуелне мреже, и укупан број тих студената је 234, или процентуално 74.3%.

13. Колико често се прикључујете на Интернет без одређеног циља?

Табела 13. Сурфовање Интернетом

одговор	број студената	процент
стално	30	9.5%
често	79	25.1%
повремено	101	32.1%
ретко	52	16.5%
никад	53	16.8%

На основу добијених резултата закључујемо да је највећи број оних студената, њих 32.1%, који повремено улазе у сајберпростор без јасне идеје о томе шта се претражује, док је најмањи број оних који то раде стално, свега 9.5%.

Сасвим је јасно да Интернет пружа огромне могућности за забаву, комуникацију, информисање, међутим, сурфовање без одређеног циља нема никакве сврхе. Строго наменски и временски ограничен приступ виртуелном свету може дати позитивне резултате.

14. Да ли можете да функционисте без Интернета?

Табела 14. Онлајн и офлајн

одговор	број студената	процент
да	167	52.1%
не	103	33.7%
можда	45	14.2%

На основу добијених података из табеле 14. можемо констатовати да за већину студената, нешто више од 50%, Интернет представља неопходан медиј, и да не би могли да функционишу уколико повремено не би били у сајберсвету. Поједини студенти су изјавили да би били депресивни и раздражљиви уколико не би могли да приступе сајберпростору. На супрот оваквом размишљању, изван број студената, њих 33.7% сматра да је апсолутно могуће функционисати без компјутерске мреже.

15. Како је ваше мишљење о Интернету?

Табела 15. Мишљење младих о Интернет технологији

одговор	број студената	процент
веома позитивно	101	32.1%
позитивно	202	64.1%
веома негативно	0	0%
негативно	12	3.8%

Увидом у табеларни приказ добијених резултата (табела 15.) могуће је уочити да већина анкетираних студената има позитивно мишљење о Интернету, чак 64.1%, јер им Интернет омогућава долажење до различитих информација на брз и једноставан начин. Веома негативно мишљење нема ниједан студент, док негативно мишљење има само 3.8% анкетираних студената, а разлог су, како наводе, психо-социјалне промене.

16. Да ли мислите да сте постали зависни од Интернета?

Табела 16. Испитивање зависности од Интернет

одговор	број студената	процент
да	41	13%
не	274	87%

Развој савремених технологија донео је са собом и нову појаву, зависност од Интернета, односно, прекомерно коришћење виртуелне мреже. Постоје различити ставови о тој појави, али још увек не постоје јасни критеријуми на основу којих би се говорило о постојању/непостојању зависности од Интернета. Џонатан Бишоп⁶, експерт за проучавање виртуелних заједница, тврди да Интернет зависност не постоји. „Не може се бити зависан од Интернета јер је Интернет окружење, а зависност од окружења није могуће. Интернет је друштвени медиј, и људи не могу бити зависни од Интернета”.

Резултати приказани у табели 16. показују да већина студената, укупно 274, или процентуално 87%, сматра да нису зависни од компјутерске мреже. Глобално гледано, можемо закључити да међу младом популацијом код нас још увек није алармантна ситуација. Јављају се спорадични случајеви, али то не представља опасност у овом тренутку. Код нас је зависност од Интернета још увек непозната појава, и не схвата се као озбиљан проблем.

Дискусија

Интернет зависност је нови и различито дефинисан, или може се рећи, још недовољно дефинисан појам. Један од разлога за то јесте чињеница да је за одређивање динамике овог новог феномена потребан комплексан, мултидисциплинаран приступ. Концепт Интернет зависности

6 Bishop, Jonathan, 'Does Internet addiction exist?', 2005, www.jonathanbishop.com

појавио се релативно скоро и пре свега се односи на неконтролисано време проведено у разним Интернет активностима као што су четовање, форуми, сурфовање, и сл.⁷, а за шта се верује да има негативан утицај на друштвене односе, успех у школи, учинак на послу, здравље, и друге виталне друштвене функције и активности⁸.

Наше друштво сада пролази период историјске трансформације у тзв. Информационо друштво. Ово подразумева и стварање и усвајање нових облика и норми друштвене комуникације. Резултати овог истраживања, иако урађеног на малом узорку, дају охрабрујуће резултате јер показују одсуство екстремног понашања на Интернету. Верујемо да студенти, као репрезентативна млада и физички и психички здрава популација показују свестан и рационалан приступ овом новом медију.

Рад са студентима грађевинарства навео нас је да урадимо ову анкету, и из свог угла размотримо резултате. Верујемо да су добијени резултати не само занимљиви, већ и корисни подаци. Иако ограниченог домена, ово мини истраживање свакако одсликава једну ширу слику пре свега социолошког профила овог подручја. Тако на пример, одговор на прво питање, о поседовању компјутера, даје на жалост, очекивани одговор. А то је да немају сви студенти компјутер. То је реалност наведеног дела Србије. Ипак, такође је и реалност да се ти млади људи због тога не осећају спутаним, и да приступ овом данас готово незаменљивом медију налазе на другим местима.

А кроз одговоре на нека питања могу се оцртати и неке психолошке, али и лингвистичке промене изазване употребом Интернета. Ово последње од посебне је важности за ауторе. Овде презентовано истраживање је увод у студију о утицају Интернет дискурса на формирање, или мењање идентитета код младих људи, посебно студената. Ова анкета пружила нам је увиде у оно што ће бити следећи део истраживања. Наиме, уочено је да коришћење Интернета у великом обиму као што су студенти то приказали, неминовно утиче на промену лингвистичких ресурса корисника. Корисници Интернета тако представљају једну дискурсну заједницу. То је заједница која има своје специфичности у односу на ширу језичку заједницу што је један социолингвистички термин који се односи на групу људи који користе исти дијалекатски варијетет једног језика, или једноставно један језик. Насупрот томе, дискурсна заједница је одређена функционалним и социореторичким карактеристикама, јер сви њени корисници имају заједнички циљ и користе сличне реторичке моделе, и та заједница је центрифугална, тако да се њени чланови разликују од оних који нису припадници те заједнице, и тако што они који приступају тој заједници усвајају тај дискурсни модел⁹.

7 King, Storm, 'Is the Internet Addictive, or are Addicts Using the Internet World Wide Web', 1995, <http://rdz.stjohns.edu/~storm/iad.html>

8 Young, Kimberly, *Caught in the Net*, New York, John Wiley and Sons Inc., 1998.

9 Swales, J. M., *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*, Cambridge, Cambridge University Press, 1990.

Питање из анкете које се односи на врсте садржаја који се претражују на Интернету, приказано у табели 6, указује на присуство и припадност студената различитим дигиталним заједницама¹⁰. Такозване нет заједнице имају кориснике¹¹, односно чланове који имају заједничка интересовања и циљеве, и који су различитих националности и стога говоре различитим језицима¹². Још једна њихова заједничка особина јесте употреба енглеског језика као *lingua franca* Интернета. Као последица тога јесте приметна промена у матерњем језику ка једноставној транслитерацији у употреби термина из области информационо-комуникационих технологија и Интернета. Такве нет заједнице захтевају посебна истраживања у области језика, али двосмерно, и у утицају енглеског на матерњи и у утицају матерњег на енглески.

Закључак

Анализом анкете спроведене на узорку од 315 студената указујемо на значај Интернета и заступљеност међу младом популацијом, као и на проблем Интернет зависности. Представили смо оне аспекте које сматрамо довољно информативним и репрезентативним за ову тему. Питањима из анкете покривен је већи број домена, и на тај начин су створени услови за шира истраживања. Уједно, може се радити и на изради стандардизованих анкета везаних за понашање и комуникацију онлајн.

Интересовањем за сајберсвет отварају се многа питања везана за Интернет и његов утицај на људе. Научници ће покушати да дају одговоре на многа нерешена питања:

Да ли је сајберсвет постао наша реалност?

Интернет - отуђеност/друштвеност?

Веза између виртуелног и реалног света.

Идентитет у сајбер простору, и многа друга питања.

Као што из наведеног можемо закључити, још много тога преостаје да се истражује, а до тада остаје дилема: САЈБЕРСПЕЈС - ЗАВИСНОСТ ИЛИ НЕ?

Литература

Bellamy, Hanewicz 1998: A. Bellamy, C. Hanewicz, 'Social psychological Dimensions of Electronic Communication', *Electronic Journal of Communication*, Volume IV.

Bishop 2005: J. Bishop, 'Does Internet addiction exist?', <http://www.jonathanbishop.com>

10 Goodman, S, & D. Graddol (eds.), *Redesigning English: New Texts, New Identities*, London, Routledge, 1996.

11 Cherny, L., 'Marie Disconnects: third person simple tense in MUD discourse' у *Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics*, Georgetown University Press, 1995.

12 Poster, M., *The Mode of Information: poststructuralism and social context*, Cambridge, Polity Press, 1990.

- Cherny 1995: L. Cherny, 'Marie Disconnects: third person simple tense in MUD discourse' у *Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics*. Georgetown University Press.
- Crystal 1995: D. Crystal, *Cambridge Encyclopedia of the English Language*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Crystal 1997: D. Crystal, *English as a Global Language*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Crystal 2001: D. Crystal, *Language and the Internet*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Goldberg 1996: I. Goldberg, 'Internet Addiction', <http://www.cmhc/mlists/research>.
- Goodman, Graddol 1996: S. Goodman, D. Graddol (eds.), *Redesigning English: New Texts, New Identities*, London, Routledge.
- King 1995: S. King, 'Is the Internet Addictive, or are Addicts Using the Internet World Wide Web', <http://rdz.stjohns.edu/~storm/iad.html>
- Novak 1991: M. Novak, 'Liquid Architectures in Cyberspace', in Benedikt, 225, <http://www.surface-noise.info/367/readings/novak.pdf>
- Parks 1996: M. Parks, 'Making Friends in Cyberspace', *Journal of Communication*, 46.1.
- Poster 1990: M. Poster, *The Mode of Information: poststructuralism and social context*, Cambridge, Polity Press.
- Rheingold 1998: H. Rheingold, *The Virtual Community*, www.rheingold.com/vc/book/
- Rice, Love 1987: R. E. Rice, G. Love, 'Electronic Emotion: Socioemotional Content in a Computer-Mediated Communication Network', *Communication Research* 14.1.
- Swales 1990: M. J. Swales, , *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Young 1998: K. Young, *Caught in the Net*, New York, John Wiley and Sons Inc.

Sladana Živković, Nadežda Stojković
CYBERSPACE – ADDICTION OR NOT
Summary

This paper is about the role and the importance of computer and the Internet among young population, the purpose of the Internet usage, time spent in cyberspace, and the Internet addiction. The questionnaire has been used for the purpose of investigation, and on the basis of the obtained results, we have come to significant conclusions. The results of investigation have been statistically analyzed and presented in charts. They are followed by discussion on the directions of further research that would include psychology, sociology and sociolinguistics. There is a strong emphasis on the need for multidisciplinary approach to this phenomenon.

Key words: computer, Internet addiction, investigation, questionnaire

*Примљен децембра 2011.
Прихваћен за штампу марту 2012.*